A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2021. július 15.*

„Fellebbezés – Állami támogatások – Repülőterek és légitársaságok javát szolgáló támogatások – A Frankfurt-Hahn repülőtér javát szolgáló intézkedéseket a belső piaccal összeegyeztethető állami támogatásoknak minősítő és az e repülőteret használó légitársaságok javát szolgáló állami támogatások hiányát megállapító határozat – A megsemmisítés iránti kereset elfogadhatatlansága – Az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése – A szóban forgó határozat által közvetlenül és személyében érintettnek nem minősülő természetes vagy jogi személy – Hatékony bírói jogvédelem”

A C-453/19. P. sz. ügyben,

a **Deutsche Lufthansa AG** (székhelye: Köln [Németország], képviseli: A. Martin-Ehlers Rechtsanwalt)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. június 13-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: T. Maxian Rusche és S. Noë, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

a **Land Rheinland-Pfalz** (képviseli: C. Koenig egyetemi oktató),

a **Ryanair DAC** (székhelye: Swords [Írország], képviselik: G. Berrisch Rechtsanwalt, D. Vasbeck avocat, valamint B. Byrne solicitor)

beavatkozó felek az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (előadó) és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

* Az eljárás nyelve: német.

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2020. október 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

**Ítéletet**

1 Fellebbezésében a Deutsche Lufthansa AG az Európai Unió Törvényszéke 2019. április 12-i Deutsche Lufthansa kontra Bizottság ítéletének (T-492/15, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2019:252) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elfogadhatatlanként elutasította a Frankfurt-Hahn repülőtér finanszírozására és a repülőtér és a Ryanair közötti pénzügyi kapcsolatokra vonatkozó, Németország által nyújtott SA.21121 (C 29/2008) (korábbi NN 54/07) számú állami támogatásról szóló, 2014. október 1-jei (EU) 2016/789 bizottsági határozat (HL 2016. L 134., 46. o.; a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránti keresetét.

## A jogvita előzményei és a vitatott határozat

2 A jogvita előzményeit a Törvényszék a megtámadott ítéletben az alábbiak szerint ismertette:

„1 A felperes[,] [a Deutsche Lufthansa] németországi székhelyű légitársaság, amelynek elsődleges tevékenysége a személyszállítás. Elsődleges bázisrepülőtere a Frankfurt am Main-i (Németország) repülőtér.

2 A Frankfurt-Hahn repülőtér Németországban, a Land Rheinland-Pfalz (a továbbiakban: Land [szövetségi tartomány]) területén, Frankfurt am Main városától mintegy 120 kilométerre nyugatra található, a Frankfurt am Main-i repülőtértől 115 kilométerre. 1992-ig a Frankfurt-Hahn repülőtér helyén egy katonai támaszpont működött. A támaszpontot ezt követően polgári repülőtérré alakították át. 1995. április 1-jén a Németországi Szövetségi Köztársaság átruházta az infrastruktúra tulajdonjogát a Holding Unternehmen Hahn GmbH & Co. KG (a továbbiakban: Holding Hahn) köz- és magánszféra közötti partnerségre, amelyben a Land is részt vett.

3 1998. január 1-jén a Flughafen Frankfurt/Main GmbH (a továbbiakban: Fraport), amely a Frankfurt am Main-i nemzetközi repülőteret működtette és irányította, 64,90%-os részesedést szerzett a Flughafen Hahn GmbH & Co. KG Lautzenhausenben (a továbbiakban: Flughafen Hahn), a Frankfurt-Hahn repülőteret üzemeltető társaságban.

4 A Frankfurt-Hahn repülőtérre 1999-ben érkezett az első diszkont légitársaság, a Ryanair (később Ryanair DAC, a továbbiakban: Ryanair). A Flughafen Hahn Ryanairrel kötött első megállapodása 1999. április 1-jén lépett hatályba (a továbbiakban: az 1999. évi Ryanair-megállapodás). Az öt évre szóló 1999. évi Ryanair-megállapodás tárgyát a Ryanair által fizetendő repülőtéri díjak képezték.

5 A Fraport 1999 augusztusában megszerezte a Holding Hahn részvényeinek 73,37%-át és beltagja, a Holding Unternehmen Hahn Verwaltungs GmbH részvényeinek 74,90%-át.

6 1999. augusztus 31-én a Land és a Fraport megállapodást kötött, amelynek értelmében a Fraport vállalta, hogy nyereség- és veszteségátruházási megállapodást köt. E megállapodást ugyanezen a napon jóváhagyták, 2000. november 24-én közjegyzői okiratba foglalták, 2001. január 1-jén pedig hatályba lépett. E megállapodás értelmében a Fraport a Frankfurt-Hahn repülőtér üzembentartója által elért összes nyereségre jogosult, cserében köteles volt annak összes veszteségét fedezni.

7 Ezt követően a Holding Hahn és a Flughafen Hahn összeolvadt, Flughafen Hahn GmbH néven (a továbbiakban: FFHG […]); e társaságban a Land részesedése 26,93%, a Fraport részesedése pedig 73,07% volt.

8 2001. június 11-ig a Fraport részvényeinek 100%-át állami részvényesek birtokolták. Ekkor tőzsdére vitték a Fraportot, és a részvényei 29,71%-át magánrészvényeseknek értékesítették, a fennmaradó 70,29% pedig az állami részvényeseknél maradt.

9 2001. október 16-án a Land jóváhagyta a Frankfurt-Hahn repülőtér repülőtéri díjtáblázatát, amely visszamenőleges hatállyal, 2001. október 1-jén lépett hatályba […].

10 2001. december 14-én és 2002. január 9-én a Fraport és az FFHG részvényesei az FFHG tőkeemeléséről döntöttek, a repülőtéri infrastruktúra javítási programja legsürgősebb részének finanszírozása céljából […]. [E] 27 millió euró összegű […] tőkeemelést a Fraport és a Land jegyezte, amelyek 2002. január 9-én 19,7 millió euró, illetve 7,3 millió euró hozzájárulást fizettek.

11 2002. február 14-én az FFHG és a Ryanair egy második megállapodást kötött […]. Ez az 1999. évi Ryanair-megállapodás helyébe lépett.

12 2002. november 27-én Hessen szövetségi tartomány (Németország), a Fraport és az FFHG megállapodást kötött a Frankfurt-Hahn repülőtér továbbfejlesztéséről. E megállapodás az FFHG tőkéjének második emelését írta elő, aminek eredményeként Hessen szövetségi tartomány lett az FFHG harmadik részvényese.

13 2004. március 22-én elkészítették a Fraport, a Land és Hessen szövetségi tartomány FFHG-beli részesedéséről szóló részvényesi megállapodást (a továbbiakban: részvényesi megállapodás). A Fraport, a Land és Hessen szövetségi tartomány 2005. március 30-án írta alá e megállapodást.

14 A részvényesi megállapodás végrehajtása érdekében 19,5 millió euró összegű tőkeemelésben állapodtak meg, annak érdekében, hogy folytassák a fenti 10. pontban hivatkozott beruházási programot. 2004 és 2009 között a Fraport, a Land és Hessen szövetségi tartomány 10,21 millió euró, 540 000 euró és 8,75 millió euró összeget injektált az FFHG-ba, több részletben. Ezen túlmenően a Land és Hessen szövetségi tartomány vállalta, hogy egy 2009-ig tartó fizetési ütemtervvel összhangban további 11,25–11,25 millió euró tőketartalékot injektál.

15 A fenti 14. pontban ismertetett, összesen 42 millió euró összegű tőkeemelést […] követően a Fraport 42%-os, míg a Land és Hessen szövetségi tartomány 17,5%-os és 17,5%-os részesedéssel rendelkezett az FFHG-ban.

16 A részvényesi megállapodás azt is előírta, hogy az FFHG által vállalt további adósságokat a Fraport, a Land és Hessen szövetségi tartomány fedezi az FFHG-ben való tőkerészesedésük arányában, valamint hogy 2014-ig meghosszabbítják [a 2001. évből származó, a fenti 6. pontban hivatkozott] nyereség- és veszteségátruházási megállapodást. E kötelezettségek teljesítése céljából a Fraport és az FFHG 2004. április 5-én új nyereség- és veszteségátruházási megállapodást kötött (a továbbiakban: 2004. évi nyereség- és veszteségátruházási megállapodás). A 2004. évi nyereség- és veszteségátruházási megállapodás 2004. június 2-án lépett hatályba, miután a Fraport közgyűlése azt a részvényesi megállapodás által előírt háromnegyedes arányban jóváhagyta. A 2004. évi nyereség- és veszteségátruházási megállapodás értelmében a Fraport vállalta, hogy fedezi az FFHG 2004 és 2009 közötti valamennyi veszteségét.

17 1997 és 2004 között a Land közvetlen támogatásokat nyújtott a Frankfurt-Hahn repülőtér üzemeltetőjének […]. A […] 2000-ig nyújtott közvetlen támogatások célja a repülőtéri infrastruktúrába való beruházás finanszírozása volt, míg a 2001 után nyújtottak a biztonsági ellenőrzések személyzeti költségeinek finanszírozására irányultak. A Land repülőtéri biztonsági adót szed a Frankfurt-Hahn repülőtér összes induló utasa után az e repülőteret használó légitársaságoktól, és az említett adóból származó összes bevételt, valamint az általános költségvetéséből származó bizonyos forrásokat a biztonsági ellenőrzések lefolytatásáért való ellentételezésként átad a Frankfurt-Hahn repülőtér üzemeltetőjének […].

18 2005. november 4-én elfogadták [az FFHG és a Ryanair között 2002. február 14-én létrejött, a fenti 11. pontban említett megállapodás] módosítását […].

19 2003 és 2006 között az Európai Közösségek Bizottságához több panasz érkezett a Fraport, a Land és Hessen szövetség[i] tartomány által a Ryanair és az FFHG részére nyújtott állítólagos támogatásokat illetően. 2003. szeptember 22-én és 2006. június 1-jén az egyik panaszos további információkat nyújtott be a Bizottsághoz.

20 2006. április 26-án a Land jóváhagyta a Frankfurt-Hahn repülőtér új repülőtéri díjtáblázatát […]. Ez 2006. június 1-jén lépett hatályba.

21 A Bizottság 2006. szeptember 25-én és 2007. február 9-én kelt levelében további információkat kért a Németországi Szövetségi Köztársaságtól, amely e felhívásra a 2006. december 20-i és 2007. június 29-i levelében válaszolt.

22 2008. június 17-i levelével a Bizottság értesítette a Németországi Szövetségi Köztársaságot arról, hogy az [EK 88. cikk] (2) bekezdése […] szerinti eljárás megindításáról határozott [az FFHG] finanszírozásával kapcsolatos állami támogatásokat és a Ryanairrel fennálló kapcsolatokat illetően […]. Az érdekelteket észrevételeik megtételére felhívó határozatot 2009. január 17-én tették közzé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (HL 2009. C 12., 6. o.).

23 2008. december 31-én a Fraport eladta a Landnak az FFHG-ban fennálló teljes részesedését. Ezen értékesítést követően egyrészt a Land 82,5%-os többségi részesedéssel rendelkezett az FFHG-ban, a fennmaradó 17,5% pedig továbbra is Hessen szövetségi tartomány tulajdonában maradt, másrészt pedig megszüntették a 2004. évi nyereség- és veszteségátruházási megállapodást.

24 A hivatalos vizsgálati eljárás során a Bizottság felé többek között a felperes és a Ryanair tett észrevételeket, amelyeket közöltek a Németországi Szövetségi Köztársasággal.

25 2009. július 1-jén a Németországi Szövetségi Köztársaság megküldte a Bizottság részére észrevételeit, illetve kiegészítő információkat szolgáltatott.

26 2011. július 13-án a Bizottság úgy döntött, hogy egy második hivatalos vizsgálati eljárást indít az FFHG finanszírozása érdekében 2009 és 2011 között hozott intézkedéseket illetően. Az érdekelteket észrevételeik megtételére felhívó határozatot 2012. július 21-én tették közzé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (HL 2012. C 216., 1. o.). Ennélfogva a két eljárás párhuzamosan folyt.

[…]

29 A Németországi Szövetségi Köztársaság vállalta, hogy az FFHG saját tőkéjébe tőkeösszeget injektál az FFHG állami hatóságok által 1997 és 2012 között hozott olyan infrastrukturális intézkedéseket célzó hiteleinek refinanszírozása érdekében, amelyeket nem fedeztek a nyereség- és veszteségátruházási megállapodások, a tőkeemelések, illetve az egyéb támogatások […].

30 2014. február 25-i kelt levelében a Bizottság tájékoztatta a Németországi Szövetségi Köztársaságot a repülőtereknek és a légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról szóló iránymutatás (HL 2014. C 99., 3. o. […]) 2014. február 20-án történt elfogadásáról.

31 A Bizottság 2014. március 23-án és 2014. április 4-én kelt levelében további információkat kért a Németországi Szövetségi Köztársaságtól. A Németországi Szövetségi Köztársaság a 2014. április 17-i, 2014. április 24-i és 2014. május 9-i levelében válaszolt e felhívásra.

32 2014. április 15-én egy hirdetményt tettek közzé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*, melyben felhívták a tagállamokat és az érdekelt feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket [a repülőtereknek és a légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról szóló iránymutatás] erre az ügyre való alkalmazásával kapcsolatban. A felperes észrevételeket nyújtott be, amelyeket a Bizottság a 2014. augusztus 26-i levelében továbbított a Németországi Szövetségi Köztársaságnak. A Németországi Szövetségi Köztársaság 2014. szeptember 3-i levelével értesítette a Bizottságot, hogy nincs további észrevétele.

33 2014. október 1-jén a Bizottság elfogadta a [vitatott] határozatot […].

**[A vitatott határozat]**

34 A [vitatott] határozatban a Bizottság megvizsgálta egyrészt az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fennállását, először a Frankfurt-Hahn repülőtér javára hozott intézkedések (lásd a [vitatott] határozat (292)–(420) preambulumbekezdését), másodszor a Ryanair javára hozott intézkedések (lásd a [vitatott] határozat (421)–(456), (464)–(484) és (580) preambulumbekezdését), harmadszor pedig a Frankfurt-Hahn repülőteret használó légitársaságok javára hozott intézkedések, vagyis [a 2001. évi, a fenti 9. pontban említett] díjtáblázat és [a 2006. évi, a fenti 20. pontban említett] díjtáblázat (lásd a [vitatott] határozat (457)–(463), (485)–(494) és (581) preambulumbekezdését) tekintetében. Másrészt, mivel úgy ítélte meg, hogy a Frankfurt-Hahn repülőtér javára hozott egyes intézkedések állami támogatásnak minősülnek, a Bizottság megvizsgálta azok összeegyeztethetőségét a belső piaccal (a [vitatott] határozat (497)–(579) preambulumbekezdése).

[…]

54 A [vitatott] határozat rendelkező részének szövege a következő:

»*1. cikk*

(1) A Németország által 2001 és 2012 között [az FFHG] javára [az EUMSZ 108. cikk] (3) bekezdésének megsértésével, 2001-ben összesen 27 millió [euró] tőkeemelésen, 2004-ben összesen 22 millió [euró] értékű tőkeemelésen, illetve [a Land] által nyújtott közvetlen támogatásokon […] keresztül jogellenesen nyújtott állami támogatás összeegyeztethető a belső piaccal.

(2) A Fraport […] által 2004-ben [az FFHG részére teljesített] tőkeemelés és a 2004. évi nyereség- és veszteségátruházási megállapodás nem minősül [az EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése szerinti támogatásnak.

*2. cikk*

(1) A Ryanair és [az FFHG] között megkötött, 1999. április 1-jén hatályba lépett megállapodás nem minősül [az EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése szerinti támogatásnak.

(2) A Ryanair és [az FFHG] között megkötött, 2002. február 14-én létrejött megállapodás nem minősül [az EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése szerinti támogatásnak.

(3) A 'Ryanair/[FFHG] közötti megállapodás – 6–18. repülőgép leszállítása – 2005–2012' elnevezésű, 2005. november 4-én kelt megállapodás nem minősül [az EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése szerinti támogatásnak.

*3. cikk*

A 2001. október 1-jén és 2006. június 1-jén hatályba lépett repülőtéri díjtáblázatok nem minősülnek [az EUMSZ 107. cikk] (1) bekezdése szerinti támogatásnak.

*4. cikk*

Ennek a határozatnak a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettje.«"

## A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

3 A Törvényszék Hivatalához 2015. augusztus 26-án benyújtott keresetlevelével a fellebbező keresetet indított a vitatott határozat megsemmisítése iránt, amelynek alátámasztása érdekében lényegében hét jogalapot hozott fel, amelyek közül az első eljárási hibán, a második és a harmadik a tényekkel kapcsolatos mérlegelési hibákon, a negyedik a vitatott határozat nyilvánvaló ellentmondásain, míg az ötödik–hetedik az EUMSZ 107. cikk megsértésén alapult.

4 Az elsőfokú eljárásba beavatkozó felek által támogatott Bizottság többek között elfogadhatatlansági kifogást emelt, amelyet arra alapított, hogy a fellebbező az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdéséből eredő elfogadhatósági feltételekre tekintettel nem rendelkezik kereshetőségi joggal.

5 A megtámadott ítéletben a Törvényszék, miután megállapította, hogy a fellebbező nem volt a vitatott határozat címzettje, megvizsgálta, hogy a fellebbező kereshetőségi joggal rendelkezik-e akár azáltal, hogy az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második eset

értelmében közvetlenül és személyében érinti őt e határozat, akár pedig azáltal, hogy az e rendelkezésben szabályozott harmadik eset értelmében közvetlenül érinti őt a vitatott határozat, e határozat pedig olyan, rendeleti jellegű jogi aktusnak minősül, amely nem von maga után végrehajtási intézkedéseket.

6 E vizsgálatot a Törvényszék egymást követően folytatta le egyrészt a megtámadott ítélet 119-187. pontjában, amennyiben a vitatott határozat az FFHG, valamint a Ryanair javát szolgáló intézkedésekre vonatkozik, másrészt pedig a megtámadott ítélet 188-212. pontjában, amennyiben e határozat a repülőtéri díjtáblázatokra vonatkozik.

7 Így először is az FFHG és a Ryanair javát szolgáló, a vitatott határozat 1. és 2. cikkének tárgyát képező intézkedéseket illetően a Törvényszék első lépésben annak megállapításával, hogy a fellebbező nem bizonyította a jogilag megkövetelt módon, hogy ezek az intézkedések személyében érintették őt, a megtámadott ítélet 182. pontjában akként határozott, hogy a kereset az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második eset alapján nem elfogadható.

8 A Törvényszék második lépésben, a megtámadott ítéletnek többek között a 187. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Ryanair és az FFHG javát szolgáló intézkedéseket nem valamely támogatási program alapján ítélték oda, így tehát azok egyedi jellegűek. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a vitatott határozat 1. és 2. cikke következésképpen nem minősíthető az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében vett „rendeleti jellegű jogi aktusnak”.

9 Másodszor, ami a vitatott határozatnak a repülőtéri díjtáblázatokra vonatkozó 3. cikkét illeti, a Törvényszék egyrészt a megtámadott ítélet 208. pontjában megállapította, hogy a fellebbező sem a Ryanair versenytárs vállalkozásának minőségében, sem pedig a fellebbezőt érintő hátrányos megkülönböztetés tekintetében nem bizonyította, hogy ezek az intézkedések az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második eset értelmében közvetlenül érintenék őt.

10 Másrészt, a Törvényszék e megállapítás alapján a megtámadott ítélet 212. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbező az e rendelkezésben szabályozott harmadik eset alapján sem rendelkezik kereshetőségi joggal.

11 Következésképpen a keresetet mint elfogadhatatlant teljes egészében elutasította.

## A felek kérelmei és a Bíróság előtti eljárás

12 A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– állapítsa meg, hogy az első fokon előterjesztett kereset elfogadható és megalapozott volt;

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– adjon helyt az első fokon előterjesztett kereseti kérelmeknek, és semmisítse meg a vitatott határozatot;

– másodlagosan, utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé, és

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

13 A Bizottság, a Land és a Ryanair azt kéri, hogy a Bíróság:

– utasítsa el a fellebbezést, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

## A fellebbezésről

14 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező három jogalapra hivatkozik. A hat részből álló első jogalap az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésének és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének a megsértésén alapul, amennyiben a Törvényszék megállapította, hogy a fellebbező nem volt jogosult kérni a vitatott határozat megsemmisítését annyiban, amennyiben e határozat az FFHG és a Ryanair javát szolgáló intézkedésekre vonatkozik. A második jogalap az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésének a megsértésén alapul, amennyiben a Törvényszék megállapította, hogy a fellebbező nem volt jogosult kérni a vitatott határozat megsemmisítését annyiban, amennyiben e határozat a repülőtéri díjtáblázatokra vonatkozik. A harmadik jogalap az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésének, az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésének és az indokolási kötelezettségnek a megsértésén alapul, amennyiben a Törvényszék megállapította, hogy a fellebbező nem volt jogosult kérni a vitatott határozat megsemmisítését annyiban, amennyiben a Land 121,9 millió euró erejéig hozzájárulást fizetett az FFHG tőketartalékába (a továbbiakban: 12. sz. intézkedés).

### *Az első, arra alapított jogalapról, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését, amikor úgy ítélte meg, hogy a fellebbező nem volt jogosult kérni a vitatott határozat megsemmisítését annyiban, amennyiben e határozat az FFHG és a Ryanair javát szolgáló intézkedésekre vonatkozik*

*A felek érvei*

15 Első jogalapjával, amely hat részből áll, a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését és a Charta 47. cikkét, amikor úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőt nem érinti személyében a vitatott határozat annyiban, amennyiben annak 1. és 2. cikke az FFHG és a Ryanair javát szolgáló intézkedésekre vonatkozik.

16 E jogalap első, második és harmadik részében a fellebbező előadja, hogy a Törvényszék azt a kérdést, hogy a fellebbezőt az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második eset értelmében vajon „személyében érintette-e” a vitatott határozat, nem azon mércéhez képest vizsgálta, amelyről a fellebbező azt állítja, hogy az a 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítéletből (C-33/14 P, EU:C:2015:609) eredő ítélkezési gyakorlat azon „első alternatíváját” képezi, amely a Bizottság előtt folyamatban lévő közigazgatási eljárásban érintett fél eljárási jogainak védelmére vonatkozik, hanem ezen ítélkezési gyakorlat azon állítólagos „második alternatívájához” képest, amely e fél piaci helyzetének a szóban forgó intézkedés általi lényeges megsértésére vonatkozik.

17 Közelebbről, az első jogalap első részében a fellebbező lényegében azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 141. pontjában úgy ítélte meg, hogy az 1986. január 28-i Cofaz és társai kontra Bizottság ítéletnek (169/84, EU:C:1986:42, 25. pont) megfelelően a fellebbezőnek bizonyítania kellett volna, hogy a vitatott határozat tárgyát képező támogatási intézkedés lényegesen érintette az ő piaci helyzetét.

18 A fellebbező kiemeli, hogy a jelen ügy alapjául szolgáló eljárást az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) szabályozta, továbbá hogy őt az e rendelet 1. cikkének h) pontja értelmében vett „érintett félnek” kellett volna minősíteni. Következésképpen az 1986. január 28-i Cofaz és társai kontra Bizottság ítéletből (169/84, EU:C:1986:42, 22. és 23. pont) a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezve az következik, hogy a fellebbezőnek keresetindítási lehetőséggel kellett volna rendelkeznie ahhoz, hogy védje az érdekeit. A fellebbező hozzáteszi, hogy a Bizottság vitathatatlanul figyelmen kívül hagyott egyes alapvető jelentőségű tényeket, ezáltal pedig önkényesen járt el, megsértve a Charta 41. cikkét, továbbá hátrányosan megkülönböztető módon járt el, amely körülményeket a Törvényszék nem vette figyelembe.

19 Az első jogalap második részében a fellebbező lényegében azt kifogásolja a Törvényszékkel szemben, hogy a megtámadott ítélet 135. és 143. pontjában kizárólag azon szigorú feltételekhez mérten vizsgálta meg a kereset elfogadhatóságát, amelyek a hivatalos vizsgálati eljárás lezárását követően elfogadott határozatokra vonatkoznak, ahelyett hogy azt azon mércéhez képest vizsgálta volna, amelyről a fellebbező azt állítja, hogy az a 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítéletből (C-33/14 P, EU:C:2015:609) eredő „első alternatíváját” képezi, vagyis e vizsgálatot a fellebbező szerint az őt megillető eljárási garanciák megsértésének szemszögéből kellett volna elvégezni.

20 Jóllehet a Bizottság a jelen ügyben kétségkívül megindította a hivatalos vizsgálati eljárást, ez az eljárás nem volt szabályszerű, és nem terjedt ki átfogó jelleggel az összes tényre, mint azt a fellebbező a Törvényszék előtt előadta. Mivel tehát a Bizottság a fellebbező szerint önkényesen járt el, a fellebbező a kereset elfogadhatóságát illetően nem kezelhető ugyanúgy, mint egy szabályszerűen lefolytatott hivatalos vizsgálati eljárás keretében. A Törvényszéknek olyan, kevésbé szigorú elfogadhatósági feltételeket kellett volna alkalmaznia, amelyek értelmében elegendő lenne, hogy a fellebbező konkrét versenyviszonyban álljon a támogatás kedvezményezettjével.

21 Ráadásul azon megközelítés alkalmazása, amelyről a fellebbező azt állítja, hogy az a 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítéletből (C-33/14 P, EU:C:2015:609) eredő ítélkezési gyakorlat „második alternatíváját” képezi, a jelen ügyben ki lett volna zárva olyan tények alapján, amelyeket a Bizottság figyelmen kívül hagyott. Másfelől a fellebbező csak megsemmisítés iránti kereset útján hivatkozhat az eljárási jogainak megsértésére.

22 Az első jogalap harmadik részében a fellebbező lényegében előadja, hogy azon megközelítés alkalmazhatatlansága, amelyről a fellebbező azt állítja, hogy az a 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítéletből (C-33/14 P, EU:C:2015:609) eredő ítélkezési gyakorlat szigorúbb „második alternatíváját” képezi, különösen abból ered, hogy a Bizottság a vitatott határozatban széles körben értelmezte a német jogot, méghozzá nyilvánvalóan tévesen és hiányosan, amit a fellebbező indokolással együtt kifejtett a Törvényszék előtt.

23 Az első jogalap negyedik részében a fellebbező másodlagosan azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 177. és azt követő pontjaiban tévesen alkalmazta az azon megközelítés szerinti anyagi jogi feltételeket, amelyről a fellebbező azt állítja, hogy az a 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítéletből (C-33/14 P, EU:C:2015:609) eredő ítélkezési gyakorlat „második alternatíváját” képezi. Ez következik egyrészt számos olyan tényből, amelyekre a fellebbező hivatkozott, és amelyek az összes többi versenytárshoz képest megkülönböztetik őt, következésképpen pedig a vitatott határozat címzettjéhez hasonló módon egyénítik őt. Másrészt, a Törvényszék tévesen kifogásolta a fellebbezővel szemben, hogy nem jelölte meg, hogy milyen mértékben járult hozzá az FFHG finanszírozásához a Fraport részvényeseként, aminek megjelölése a fellebbező szerint jogilag nem szükséges.

24 Az első jogalap ötödik részében a fellebbező azt állítja, hogy még ha az 1963. július 15-i Plaumann kontra Bizottság ítéletből (25/62, EU:C:1963:17, 223. o.) eredő kritérium helyett a piaci helyzetének lényeges sérelmével kapcsolatos kritériumot is kellene alkalmazni, a Törvényszéknek legalább enyhítenie kellett volna számára az annak bizonyításával kapcsolatos terhet, hogy e kritérium a jelen ügyben teljesült. E tekintetben a fellebbező azt állítja, hogy a piaci helyzete lényeges sérelmének bizonyításával kapcsolatos követelmény alkalmazása csak akkor merül fel, ha olyan „támogatásról” van szó, amely az általa megsemmisíteni kért határozat tárgyát képezi. Márpedig a Bizottság a vitatott határozatban éppen azt állapította meg, hogy a jelen ügyben nem volt szó az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett „támogatásokról”.

25 A fellebbező ezenkívül hangsúlyozza, hogy a Bizottság nem vette figyelembe az összes ténybeli elemet és az összes releváns intézkedést. A fellebbező ugyanis bizonyítékkal szolgált arról, hogy a vitatott határozatban vizsgált intézkedések folytán lényeges sérelem érte a piaci helyzetét.

26 Az első jogalap hatodik részében a fellebbező lényegében azt a mérlegelést vonja kétségbe, amelyet a Törvényszék a megtámadott ítélet 150-177. és azt követő pontjaiban folytatott le a fellebbező által az érintett piacon elfoglalt helyzet e lényeges sérelmével kapcsolatban.

27 E tekintetben a fellebbező először is azt kifogásolja, hogy a Törvényszék eltért a Bíróság ítélkezési gyakorlatától azáltal, hogy tévesen olyan követelményeket támasztott a fellebbezővel szemben, amelyek az érintett piac meghatározására, valamint a fellebbező piaci helyzetének lényeges sérelme a szóban forgó intézkedések közötti okozati összefüggésre vonatkoznak.

28 A fellebbező ezt követően előadja, hogy ellentétben azzal, amit a Törvényszék e tekintetben megállapított, a fellebbező számos olyan bizonyítékkal szolgált, amelyek többek között a következőkre vonatkoznak: az európai légi forgalomra; a légitársaságok európai hálózataira; a Ryanair és az utasok számának exponenciális növekedésére; arra, hogy a Ryanair bázist nyitott a Frankfurt am Main-i repülőtéren, valamint a szóban forgó két repülőtér földrajzi közelségére. A fellebbező tehát bizonyította, hogy a szóban forgó támogatások lényegesen sértették az érintett piacon elfoglalt helyzetét.

29 A fellebbező végül a Charta 47. cikkének megsértésére hivatkozik.

30 A Bizottság, a Land és a Ryanair az első jogalap keretében előadott érvelés egészét vitatja, és úgy vélik, hogy e jogalapot mint részben elfogadhatatlant, mindenesetre pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

*A Bíróság álláspontja*

31 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a valamely természetes vagy jogi személy által olyan jogi aktussal szemben benyújtott kereset, amelynek e személy az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében nem címzettje, csak akkor fogadható el, ha e személynek kereshetőségi joga van, ami két esetben fordulhat elő. Egyrészt, ilyen kereset azzal a feltétellel indítható, hogy e jogi aktus az ilyen személyt közvetlenül és személyében érintse. Másrészt, az ilyen személy keresetet indíthat az olyan, rendeleti jellegű jogi aktus ellen, amely nem von maga után végrehajtási intézkedéseket, amennyiben e jogi aktus közvetlenül érinti őt (lásd ebben az értelemben különösen: 2017. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 59. és 91. pont; 2018. március 13-i Industrias Químicas del Vallés kontra Bizottság ítélet, C-244/16 P, EU:C:2018:177, 39. pont).

32 Mivel a vitatott határozat, amelyet a Németországi Szövetségi Köztársaságnak címeztek, nem minősül az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében vett rendeleti jellegű jogi aktusnak, ugyanis nem általános hatályú jogi aktus (lásd ebben az értelemben: 2013. október 3-i Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ítélet, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 56. pont), a Törvényszéknek meg kellett vizsgálnia, hogy e határozat az említett rendelkezés értelmében közvetlenül és személyében érinti-e a fellebbezőt.

33 E tekintetben a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy azok a jogalanyok, akik nem címzettjei egy határozatnak, csak akkor állíthatják, hogy személyükben érintettek, ha ez a határozat sajátos jellemzőik vagy egy őket minden más személytől megkülönböztető ténybeli helyzet folytán vonatkozik rájuk, ezáltal pedig a címzetthez hasonló módon egyéníti őket (lásd ebben az értelemben: 1963. július 15-i Plaumann kontra Bizottság ítélet, 25/62, EU:C:1963:17, 223. o.; 1986. január 28-i Cofaz és társai kontra Bizottság ítélet, 169/84, EU:C:1986:42, 22. pont; 2007. november 22-i Sniace kontra Bizottság ítélet, C-260/05 P, EU:C:2007:700, 53. pont; 2017. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 93. pont).

34 Az első jogalap együttesen vizsgálandó első, második és harmadik részében a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék azt a kérdést, hogy a vitatott határozat a személyében érinti-e a fellebbezőt, nem azon kritérium alapján vizsgálta, amely a Bizottság előtt folyamatban lévő közigazgatási eljárásban érintett fél eljárási jogainak védelmére vonatkozik, hanem a fellebbezőnek az érintett piacon fennálló helyzete lényeges sérelmével kapcsolatos kritériumból kiindulva.

35 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy, hogy az EUMSZ 108. cikk szerinti, állami támogatásokra irányuló vizsgálati eljárás keretében meg kell különböztetni egyrészt a támogatásoknak az e cikk (3) bekezdése szerinti előzetes vizsgálatára vonatkozó szakaszt, amelynek célja pusztán az, hogy a Bizottság előzetes véleményt formálhasson az adott támogatás belső piaccal való részleges vagy teljes összeegyeztethetőségéről, másrészt pedig az említett cikk (2) bekezdése szerinti vizsgálati szakaszt. Csak ez utóbbi vizsgálati szakasz keretében – amelynek célja, hogy a Bizottság számára lehetővé tegye az ügy valamennyi körülményéről való teljes körű tájékozódást – írja elő az EUM-Szerződés a Bizottság számára azt a kötelezettséget, hogy az érintetteket felhívja észrevételeik megtételére (2017. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 94. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Ebből következik, hogy amennyiben a Bizottság az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése alapján hozott határozatával az ugyanezen cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás megindítása nélkül megállapítja, hogy valamely támogatás összeegyeztethető a belső piaccal, ezen eljárási garanciák kedvezményezettjei e garanciák tiszteletben tartását csak akkor tudják érvényesíteni, ha lehetőségük van arra, hogy e határozatot az uniós bíróság előtt megtámadják. Ezért az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése értelmében vett érintett személy által az ilyen határozat ellen benyújtott megsemmisítés iránti keresetet az uniós bíróság akkor nyilvánítja elfogadhatónak, ha azzal a felperes az utóbbi rendelkezés által biztosított eljárási jogait kívánja védelmezni. A Bíróság pontosította, hogy az ilyen érintettek azok a személyek, vállalkozások vagy egyesületek, amelyek érdekeit esetleg sérti valamely támogatás megadása, azaz különösen azon vállalkozások, amelyek e támogatás kedvezményezettjeinek versenytársai, és az érdekképviseleti szervezetek (lásd: 2017. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 95. és 96. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Ezzel szemben, ha a felperes az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése alapján hozott vagy a hivatalos vizsgálati eljárás lezárásakor elfogadott, a támogatást értékelő határozat megalapozottságát vonja kétségbe, akkor pusztán az a körülmény, hogy a felperes az e cikk (2) bekezdése értelmében vett „érintett” félnek tekinthető, nem elegendő a kereset elfogadhatóságához. A felperesnek azt is bizonyítania kell, hogy a jelen ítélet 33. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében vett sajátos helyzetben van. Ez különösen olyan esetben van így, ha a szóban forgó határozat tárgyát képező támogatás a felperesnek az érintett piacon fennálló helyzetét lényegesen érinti (lásd: 2017. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 E tekintetben – mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 141. pontjában helyesen felidézte – elismerést nyert különösen, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást lezáró bizottsági határozat a kedvezményezett vállalkozáson kívül személyükben érinti e vállalkozásnak az eljárásban cselekvően részt vevő versenytárs vállalkozásait is, amennyiben a megtámadott határozat tárgyát képező támogatási intézkedés lényegesen érinti a piaci helyzetüket (lásd: 2007. november 22-i Sniace kontra Bizottság ítélet, C-260/05 P, EU:C:2007:700, 55. pont; 2017. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 98. pont).

39 A jelen ügyben a vitatott határozatot – mint azt egyébként a fellebbező is elismeri – az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást követően fogadták el.

40 E körülmények között a fellebbező állításával ellentétben az e határozattal szemben benyújtott keresete nem tartozhatott a jelen ítélet 36. pontjában említett eset körébe. Amennyiben a fellebbező az érvelését az 1986. január 28-i Cofaz és társai kontra Bizottság ítélet (169/84, EU:C:1986:42) 22. és 23. pontjára alapítja, elegendő kiemelni, hogy e pontokat ezen ítélet 25. pontjával együtt kell értelmezni, amely megerősíti, hogy önmagában az a tény, hogy valamely vállalkozás cselekvően részt vett a hivatalos vizsgálati eljárásban, nem elegendő annak megállapításához, hogy őt személyében érinti az ezen eljárást lezáró határozat.

41 A fellebbező azon érvelése, amely szerint a Bizottság által lefolytatott hivatalos vizsgálati eljárásban szabálytalanságok történtek, mivel a vitatott határozat hiányos vagy tévesen értékelt tényeken alapul, sőt, mivel a Bizottság e határozatban széles körben értelmezte a német jogot, méghozzá tévesen, nem vezethet eltérő eredményre.

42 A hivatalos vizsgálati eljárás végén hozott határozat elleni kereset elfogadhatóságára vonatkozó ítélkezési gyakorlat ugyanis különbségtétel nélkül alkalmazandó azokra a különböző jogalapokra, amelyeket az ilyen kereset alátámasztása érdekében fel lehet hozni. Egyébiránt meg kell állapítani, hogy az állítólagos eljárási szabálytalanságok leple alatt a fellebbező valójában érdemben kifogásolja a Bizottság által a vitatott határozatban lefolytatott értékelést, még annak ellenére is, hogy a Törvényszék előtti vita az e határozattal szemben benyújtott kereset elfogadhatóságára vonatkozott.

43 A Törvényszék tehát nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy önmagában az, hogy a fellebbező részt vett a közigazgatási eljárásban, nem elegendő annak bizonyításához, hogy a vitatott határozat személyében érinti őt.

44 Következésképpen az első jogalap első, második és harmadik részét részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

45 Az első jogalap negyedik, ötödik és hatodik részében a fellebbező másodlagosan azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot azon feltétel alkalmazása során, amely szerint a vitatott határozatnak személyében kell érintenie a fellebbezőt.

46 Ami az első jogalap negyedik részét illeti, amely a megtámadott ítélet 177. és azt követő pontjai ellen irányul, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk, valamint az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése értelmében a fellebbezés a jogkérdésekre korlátozódik. Ezért kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint a bizonyítékok értékelésére. A tények és bizonyítékok értékelése tehát – az elferdítés esetét kivéve – nem minősül jogkérdésnek, amelyet mint ilyet fellebbezés keretében a Bíróságnak kell megvizsgálnia (lásd ebben az értelemben: 2017. január 26 -i Masco és társai kontra Bizottság ítélet, C-614/13 P, EU:C:2017:63, 35. pont; 2007. november 22-i Sniace kontra Bizottság ítélet, C-260/05 P, EU:C:2007:700, 35. pont; 2020. szeptember 3-i Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland és társai kontra Bizottság ítélet, C-817/18 P, EU:C:2020:637, 46. pont).

47 Így, amennyiben a fellebbező olyan tényekre hivatkozik, amelyeket első fokon már előadott annak alátámasztása érdekében, hogy ellentétben azzal, amit a Törvényszék a megtámadott ítélet 177. és azt követő pontjaiban megállapított, a fellebbező a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a vitatott határozatban vizsgált intézkedések személyében érintik őt, ezt az érvelést elfogadhatatlanként el kell utasítani, mivel olyan konkrét bizonyítékok hiányában, amelyek lehetővé tennék a tények esetleges elferdítésének megállapítását, az említett érvelés valójában arra irányul, hogy kétségbe vonja a tények Törvényszék által kizárólagos hatáskörben elvégzett értékelését.

48 Egyébiránt, amennyiben a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítéletnek többek között a 178. pontjában úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőnek pontosan meg kellett volna jelölnie, hogy milyen mértékben járult hozzá a Frankfurt-Hahn repülőtér finanszírozásához és a Ryanair szubvencionálásához, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék ezzel az indokkal megalapozottan utasította el azt az érvet, amely szerint a fellebbezőt különösen azért kell a vitatott határozat által személyében érintettnek tekinteni, mert a Fraport részvényeseként részt vett e finanszírozásban és szubvencionálásban.

49 Mint azt ugyanis a főtanácsnok az indítványának 72. pontjában lényegében megjegyezte, hacsak nem akarjuk úgy tekinteni, hogy a jogalanyok túlzottan széles köre hivatkozhasson arra, hogy az ilyen intézkedések személyükben érintik őket, a Törvényszék a megtámadott ítélet 178. pontjában helyesen állapította meg, hogy a fellebbezőnek meg kellett volna jelölnie e részvétel mértékét annak érdekében, hogy lehetővé tegye azon sérelem meghatározását, amely a versenyhelyzetét ennek következtében érhette, ha pedig e sérelem lényegesnek bizonyul, alá kellett volna támasztania, hogy az említett intézkedések személyében érintik őt.

50 Ennélfogva az első jogalap negyedik részét mint részben elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

51 Az ötödik részt illetően elegendő megjegyezni, hogy a fellebbező azon érvelésének, amely szerint a Törvényszéknek a fellebbezővel szemben enyhítenie kellett volna a bizonyítási terhet, semmilyen jogi alapja nincs.

52 Először is, amennyiben a fellebbező azt állítja, hogy a piaci helyzetének lényeges sérelmével kapcsolatos követelmény alkalmazása csak akkor merül fel, ha a Bizottság határozatával érintett intézkedések ténylegesen az EUMSZ 107. cikk értelmében vett „támogatásoknak” minősülnek, a Bíróság e feltétellel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatából kitűnik, mint azt a főtanácsnok is kiemelte az indítványának 76. pontjában, hogy e követelmény alkalmazandó mind abban az esetben, ha a szóban forgó intézkedésre ráillik e minősítés, mind pedig akkor ha – mint a jelen esetben is – nem illik rá (lásd ebben az értelemben: 1986. január 28-i Cofaz és társai kontra Bizottság ítélet, 169/84, EU:C:1986:42, 20. és 29. pont; 2007. november 22-i Sniace kontra Bizottság ítélet, C-260/05 P, EU:C:2007:700, 10. és 60. pont; 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 106. pont).

53 Másodszor, amennyiben a fellebbező arra hivatkozik, hogy a Bizottság a vitatott határozattal érintett intézkedéseket hiányosan és tévesen vizsgálta meg, e körülmény – még ha azt bizonyítottnak is feltételezzük – nem befolyásolhatja azon feltétel relevanciáját, amely szerint a vitatott határozatnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy lényegesen érintse a piaci helyzetét, sem pedig az ezen intézkedésekre vonatkozó határozattal szembeni kereshetőségi jog alátámasztásához megkövetelt bizonyítási terhet.

54 Harmadszor, amennyiben a fellebbező azt állítja, hogy mivel a piaci helyzete lényeges sérelmének alátámasztását illetően a bizonyítási teher enyhítésében kellett volna részesülnie, ténylegesen eleget tett az ezzel kapcsolatos bizonyításnak, e tekintetben pedig felsorolja azon előnyöket, amelyeket a Ryanair az FFHG-tól és a Landtól szerzett, ez az érv téves előfeltevésen alapul, mivel – mint az kitűnik a jelen ítélet 51. pontjából – a fellebbező nem igényelheti a bizonyítási teher ilyen enyhítését.

55 Ezért az első jogalap ötödik részét el kell utasítani.

56 A hatodik részben a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 150., valamint 155-177. és azt követő pontjaiban azt a feltételt, amely szerint a vitatott határozat tárgyát képező intézkedéseknek alkalmasaknak kell lenniük arra, hogy lényeges sérelmet okozzanak a piaci helyzetében, téves követelményekhez mérten vizsgálta egyrészt a piac meghatározását, másrészt pedig a fellebbező versenyhelyzetének sérelme és szóban forgó intézkedések közötti okozati összefüggést illetően.

57 E tekintetben a Bíróság több alkalommal megállapította, hogy a felperes piaci helyzete lényeges sérelmének a felperes általi bizonyítása nem jelenti azt, hogy véglegesen állást kellene foglalni a felperes és a kedvezményezett vállalkozások közötti versenyviszonyokról, hanem csupán azt teszi szükségessé a felperes részéről, hogy releváns módon megjelölje azokat az okokat, amelyek alapján a Bizottság határozata sértheti a jogos érdekeit azáltal, hogy lényegesen érinti a szóban forgó piacon fennálló helyzetét (lásd ebben az értelemben: 1986. január 28-i Cofaz és társai kontra Bizottság ítélet, 169/84, EU:C:1986:42, 28. pont; 2007. november 22-i Spanyolország kontra Lenzing ítélet, C-525/04 P, EU:C:2007:698, 41. pont; 2007. november 22-i Sniace kontra Bizottság ítélet, C-260/05 P, EU:C:2007:700, 60. pont).

58 Mint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta az indítványának 47. pontjában, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából így kitűnik, hogy a felperes érintett piacon fennálló versenyhelyzetének lényeges sérelme nem az érintett piacon fennálló különböző versenyviszonyok olyan alapos elemzéséből következik, amely lehetővé teszi versenyhelyzete sérelme mértékének pontos megállapítását, hanem főszabály szerint annak *prima facie* megállapításából, hogy a bizottsági határozat tárgyát képező intézkedés nyújtása e helyzetet lényegesen sérti.

59 A fentiekből következik, hogy e feltétel akkor teljesülhet, ha a felperes olyan bizonyítékokkal szolgál, amelyek lehetővé teszik annak alátámasztását, hogy a szóban forgó intézkedés lényegesen sértheti az érintett piacon fennálló helyzetét (lásd ebben az értelemben: 2008. december 22-i British Aggregates kontra Bizottság ítélet, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 38. pont).

60 Ami azon bizonyítékokat illeti, amelyeket az ítélkezési gyakorlat az ilyen lényeges sérelem alátámasztása érdekében elfogad, először is: önmagában az a körülmény, hogy valamely aktus bizonyos hatást gyakorolhat az érintett piacon fennálló versenyviszonyokra, továbbá hogy az érintett vállalkozás valamiféle versenyviszonyban áll ezen aktus kedvezményezettjével, nem lehet elegendő ahhoz, hogy az említett vállalkozást ezen aktus által személyében érintettnek lehessen tekinteni. Ennélfogva valamely vállalkozás nem hivatkozhat pusztán arra, hogy a kedvezményezett vállalkozás a versenytársa (lásd ebben az értelemben: 2008. december 22-i British Aggregates kontra Bizottság ítélet, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 47. és 48. pont; 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítélet, C-33/14 P, EU:C:2015:609, 99. és 100. pont).

61 Másodszor, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 148. pontjában helyesen megállapította, a versenytárs piaci helyzete lényeges sérelmének bizonyítása nem korlátozódhat a felperes kereskedelmi vagy pénzügyi teljesítményének romlására utaló bizonyos tényezők – mint például a forgalom jelentős csökkenése, nem elhanyagolható pénzügyi veszteségek, vagy akár a piaci részesedéseknek a szóban forgó támogatás nyújtását követő jelentős csökkenése – fennállására. Valamely állami támogatás nyújtása más módon is sértheti valamely gazdasági szereplő versenyhelyzetét, így különösen elmaradt hasznot, vagy olyan fejleményeket eredményezhet, amelyek kevésbé kedvezők, mint azok, amelyek a támogatás hiányában megfigyelhetők lettek volna (lásd ebben az értelemben: 2007. november 22-i Spanyolország kontra Lenzing ítélet, C-525/04 P, EU:C:2007:698, 34. és 35. pont; 2008. december 22-i British Aggregates kontra Bizottság ítélet, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 53. pont).

62 Ezen elvek fényében kell meghatározni, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta-e a jogot a fellebbező által annak alátámasztása érdekében előterjesztett bizonyítékok értékelése során, hogy a vitatott határozatban vizsgált intézkedések lényegesen sértették a fellebbezőnek az érintett piacon fennálló helyzetét.

63 E tekintetben elsődlegesen, a megtámadott ítélet 150., 154. és 156. pontjában a Törvényszék lényegében azt állapította meg, hogy a fellebbező nem határozta meg azokat a piacokat, amelyeken a versenyhelyzete sérelmet szenvedett, kiemelve, hogy a fellebbező nem szolgált semmilyen információval e piacok méretére és szerkezetére, valamint az e piacokon jelen lévő versenytársakra vonatkozóan.

64 Mint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta az indítványának 87. pontjában, a Törvényszék túllépte a jelen ítélet 57-59. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból eredő követelményeket, amikor úgy ítélte meg, hogy e tényezők szükségesek azon piac vagy piacok meghatározásához, amelyekhez viszonyítva a versenyhelyzet lényeges sérelmére vonatkozó feltételt értékelni kell.

65 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a fellebbező azon érveit, amelyeket a fellebbező egyrészt arra alapított, hogy az európai légi személyszállítási piacon fennálló helyzete sérelmet szenvedett, másrészt pedig arra, hogy a fellebbező által hivatkozott légi útvonalak között átfedések vannak, elutasította azzal az indokkal, hogy a fellebbező nem szolgált adatokkal e piacok méretére vagy földrajzi kiterjedésére, vagy akár arra vonatkozóan, hogy saját magának vagy a Ryanairnek vagy az esetleges versenytársaknak e piacokon mekkora részesedéseik vannak.

66 Ugyanakkor ki kell emelni, hogy az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését illetően a Törvényszék nem kizárólag azzal az indokkal állapította meg a fellebbező keresetének elfogadhatatlanságát, hogy a fellebbező nem határozta meg azt a piacot vagy azokat a piacokat, amelyekkel kapcsolatban úgy vélte, hogy az ott fennálló versenyhelyzete lényeges sérelmet szenvedett.

67 Egyrészt ugyanis a megtámadott ítélet 153. pontjában, amelyet a jelen fellebbezés keretében nem vitattak, a Törvényszék megállapította, hogy a fellebbező nem szolgált bizonyítékkal azon átfedéseket illetően, amelyek állítása szerint az ezen ítélet 151. és 152. pontjában említett légi útvonalakon az ő saját kínálata és a Ryanair kínálata között állnak fenn.

68 Másrészt, a megtámadott ítélet 158-178. pontjában a Törvényszék megvizsgálta a fellebbező által előadott érveket és az azok alátámasztása érdekében általa előterjesztett bizonyítékokat, amelyek annak bizonyítására irányultak, hogy a fellebbezőnek a légi személyszállítási piacon fennálló versenyhelyzete a Ryanair és az FFHG javát szolgáló intézkedések folytán lényeges sérelmet szenvedett, így a Törvényszék megvizsgálta különösen a fellebbező piaci helyzete sérelmének alátámasztása érdekében előadott körülmények és a szóban forgó intézkedések közötti okozati összefüggést.

69 A tényeknek a Törvényszék által kizárólagos hatáskörben elvégzett azon értékelése keretében, amely a fellebbezés szakaszában nem vonható kétségbe, kivéve az e tények elferdítésére alapított jogalap esetét, amelyre a fellebbező a jelen ügyben semmilyen módon nem hivatkozik, a Törvényszék a fentiekből a megtámadott ítélet 179. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy a fellebbező nem bizonyította, hogy a Ryanair és az FFHG javát szolgáló intézkedések nyújtását követően – még ha az utóbbi intézkedéseket át is irányították volna a Ryanairhez – a forgalma jelentősen csökkent volna, nem elhanyagolható veszteségeket szenvedett volna el, illetve a szóban forgó piacon vagy piacokon fennálló részesedése jelentősen csökkent volna. A Törvényszék hozzátette, hogy a fellebbező azt sem bizonyította, hogy elmaradt haszonnal vagy olyan fejleményekkel szembesült volna, amelyek kevésbé kedvezők, mint azok, amelyek a támogatás hiányában megfigyelhetők lettek volna.

70 Ezenkívül a fellebbező a fellebbezésében nem hozott fel semmilyen körülményt, amelynek alapján arra lehetne következtetni, hogy a jelen ítélet 64. és 65. pontjában megállapított, a Törvényszék által azon bizonyíték terjedelmével kapcsolatban elkövetett téves jogalkalmazás, amelyet a fellebbezőnek a versenyhelyzete lényeges sérelmének alátámasztása érdekében kellett volna előterjesztenie, bármilyen módon befolyásolhatta az előző pontban említett érvek és körülmények értékelését, következésképpen pedig azt a következtetést, amelyet a Törvényszék a megtámadott ítélet 179. pontjában másodlagos jelleggel levont.

71 E körülmények között meg kell állapítani, hogy e téves jogalkalmazás nem érvényteleníthető a Törvényszék által a megtámadott ítélet 182. pontjában azzal kapcsolatban levont következtetést, hogy a fellebbező keresete az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második eset alapján elfogadható volt-e, vagyis az első jogalap hatodik részét e tekintetben mint hatástalant el kell utasítani.

72 Következésképpen anélkül, hogy meg kellene vizsgálni a Charta 47. cikkének megsértésére alapított érvet, mivel a megtámadott ítélet 182. pontjában levont következtetés más indokokon alapul, mint amelyekre ez az érv irányul, az első jogalap hatodik részét is el kell utasítani.

73 Az eddigiekre tekintettel az első fellebbezési jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant teljes egészében el kell utasítani.

***A második, arra alapított jogalapról, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését, amikor úgy ítélte meg, hogy a fellebbező nem rendelkezik kereshetőségi joggal a vitatott határozattal szemben annyiban, amennyiben e határozat a repülőtéri díjtáblázatokra vonatkozik***

*A felek érvei*

74 Második jogalapjával a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését, amikor a megtámadott ítélet 190. és 196., valamint azt követő pontjaiban úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőt az e rendelkezésben szabályozott második eset értelmében nem érinti közvetlenül a vitatott határozat, amennyiben az a 3. cikkében a repülőtéri díjtáblázatokra vonatkozik, majd ezen értékelést ezen ítélet 209. és azt követő pontjaiban minden további vizsgálat nélkül közvetlenül alkalmazta az említett rendelkezésben szabályozott harmadik esetre.

75 E jogalap első részében a fellebbező azt állítja, hogy azt a feltételt, amely szerint a szóban forgó aktusnak közvetlenül kell érintenie a felperest, e harmadik eset keretében teljeskörűen meg kell vizsgálni, anélkül hogy a bíróság e tekintetben arra a határozatra támaszkodhatna, amelyet az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott másik két eset valamelyikének vizsgálata alapján hozott. A 2018. november 6-i Scuola Elementare Maria Montessori kontra Bizottság, Bizottság kontra Scuola Elementare Maria Montessori és Bizottság kontra Ferracci ítéletből (C-622/16 P-C-624/16 P, EU:C:2018:873) ugyanis kitűnik, hogy az említett feltételt az e rendelkezésben szabályozott második, illetve harmadik eset vonatkozásában eltérően kell értelmezni. Ami annak bizonyítását illeti, hogy a szóban forgó aktus az említett rendelkezésben szabályozott, a támogatási programok esetében alkalmazandó harmadik eset értelmében közvetlenül érinti a felperest, ezen ítéletből az következik, hogy e felperesnek azt kell bizonyítania, hogy e szóban forgó aktus valóban alkalmas a verseny korlátozására. A jelen ügy hasonló az említett ítélet alapjául szolgáló ügyhöz, és hasonló értelmezést követel azon feltétel

vonatkozásában, amely szerint az említett aktusnak közvetlenül kell érintenie a felperest. E tekintetben a fellebbező többek között kifejtette és alátámasztotta, hogy a repülőtéri díjak szóban forgó két táblázata mennyiben volt hátrányosan megkülönböztető más légitársaságokkal szemben, ideértve, ha ezt a Ryanairhez viszonyítjuk.

76 A második jogalap második része keretében a fellebbező azt sérelmezi, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 205. pontjában elferdítette a fellebbező beadványát az abban szereplő „egyéb légitársaságok” kifejezést illetően. A fellebbező szerint e kifejezés magában foglalta a Ryanairtől eltérő összes légitársaságot, ideértve a fellebbezőt is.

77 A Bizottság, a Land és a Ryanair úgy véli, hogy a második jogalapot mint megalapozatlant teljes egészében el kell utasítani. A Bizottság szerint e jogalap ezenfelül részben elfogadhatatlan, mivel ténybeli elemek megkérdőjelezésére irányul.

*A Bíróság álláspontja*

78 Mindenekelőtt ki kell emelni, hogy a megtámadott ítélet 190-208. pontjában – amelyekre a fellebbező a második jogalap keretében szám szerint hivatkozik, viszont amelyekkel szemben nem fogalmaz meg semmilyen konkrét kifogást – a Törvényszék megvizsgálta azt a kérdést, hogy a fellebbező jogosult volt-e arra, hogy a vitatott határozat megsemmisítését az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második eset alapján, az e határozat által közvetlenül és személyében érintett félként kérje, amennyiben e határozat a 3. cikkében a repülőtéri díjtáblázatokra vonatkozik.

79 Miután első lépésben megvizsgálta, hogy a fellebbezőt közvetlenül érinti-e a vitatott határozat ezen aspektusa, a Törvényszék ezen ítélet 208. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a fellebbező nem bizonyította, hogy megfelel e kritériumnak, következésképpen pedig az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második eset alapján nem rendelkezik kereshetőségi joggal.

80 A Törvényszék második lépésben, a megtámadott ítélet 209-213. pontjában e megállapításból azt vezette le, hogy a fellebbező az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott harmadik eset alapján sem rendelkezik kereshetőségi joggal, ezen ítéletnek többek között a 211. pontjában úgy ítélve meg, hogy az a kritérium, amely szerint a szóban forgó aktusnak közvetlenül kell érintenie a felperest, az e rendelkezésben szabályozott második és harmadik esetben ugyanaz.

81 E kontextusban történik az, hogy a fellebbező a második jogalap első részében lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem bocsátkozott annak teljes körű vizsgálatába, hogy e kritérium az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott harmadik esetre tekintettel teljesül-e, hanem annak eldöntése érdekében, hogy e kritériumnak eleget tesznek-e, megelégedett azzal, hogy utaljon az e rendelkezésben szabályozott második eset vizsgálatának eredményeként hozott határozatára, és azt a harmadik esetre is alkalmazza.

82 Márpedig ellenétben azzal, amit a fellebbező e kifogás alátámasztása érdekében állít, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából, így különösen a 2018. november 6-i Scuola Elementare Maria Montessori kontra Bizottság, Bizottság kontra Scuola Elementare Maria Montessori és Bizottság kontra Ferracci ítéletből (C-622/16 P-C-624/16 P, EU:C:2018:873) nem következik, hogy az említett kritérium az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második, illetve harmadik eset szempontjából eltérő jelentéssel bírna.

83 Épp ellenkezőleg, ezen ítélet 42. pontjában a Bíróság – anélkül, hogy különbséget tett volna ezen esetek között – emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint – mint azt egyébként a megtámadott ítélet 197. pontjában a Törvényszék is helyesen kiemelte – „az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében hivatkozott” azon feltétel, amely szerint a természetes vagy jogi személyt a kereset tárgyát képező határozatnak közvetlenül kell érintenie, megköveteli, hogy egyszerre teljesüljön két kritérium, vagyis az, hogy e határozat egyrészt közvetlen hatást gyakoroljon e személy jogi helyzetére, másrészt pedig ne hagyjon mérlegelési jogkört a végrehajtására kötelezett címzettek számára, mert az ilyen végrehajtás tisztán automatikus jellegű, és egyéb köztes szabályok alkalmazása nélkül, egyedül az Európai Unió szabályozása alapján történik.

84 Ebből következik, hogy a Törvényszék egyáltalán nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 211. pontjában úgy ítélte meg, hogy e feltétel tartalma az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében szabályozott második és harmadik esetben ugyanaz, továbbá amikor abból a megállapításból, hogy a fellebbező az e rendelkezésben szabályozott második eset szempontjából nem felel meg e feltételnek, ezen ítélet 212. pontjában azt vezette le, hogy az e rendelkezés szerinti harmadik eset szempontjából sem felel meg annak.

85 A fellebbező ezenkívül adós marad annak alátámasztásával, hogy az annak bizonyításával kapcsolatos követelmények, hogy a fellebbezőt közvetlenül érinti a vitatott határozat – ahogyan e követelményeket a Törvényszék a szóban forgó repülőtéri díjtáblázatok vizsgálata céljából a megtámadott ítéletnek különösen a 198. és a 206. pontjában kifejtette és alkalmazta –, miért ne felelnének meg azoknak a követelményeknek, amelyek a Bíróság állami támogatásokkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatából, különösen pedig a 2018. november 6-i Scuola Elementare Maria Montessori kontra Bizottság, Bizottság kontra Scuola Elementare Maria Montessori és Bizottság kontra Ferracci ítélet (C-622/16 P-C-624/16 P, EU:C:2018:873) 47. pontjából erednek, amely szerint az uniós bíróság köteles ellenőrizni, hogy a felperes megfelelően bemutatta-e azon indokokat, amelyek alapján a Bizottság határozata neki versenyhátrányt okozhat, következésképpen pedig hatást gyakorolhat az ő jogi helyzetére.

86 Egyebekben a jelen ítélet 46. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat alapján a második jogalap első részét mint elfogadhatatlant el kell utasítani, mivel abban a fellebbező egyrészt ismételten azt állítja, hogy a Törvényszék megállapításával ellentétben ő bizonyította, hogy közvetlenül érinti őt a vitatott határozat, amennyiben az a repülőtéri díjtáblázatokra vonatkozik, másrészt pedig e tekintetben olyan körülményeket ismétel meg, amelyeket az első fokon benyújtott keresetlevelében adott elő.

87 Következésképpen a második jogalap első részét mint részben elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

88 Amennyiben e jogalap második részében a fellebbező azt sérelmezi, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 205. pontjában elferdítette a fellebbező beadványát az abban szereplő „egyéb légitársaságok” kifejezést illetően, amikor úgy ítélte meg, hogy e kifejezés magát a fellebbezőt nem foglalja magában, ki kell emelni, hogy a megtámadott ítélet 205. pontjából nem tűnik ki ilyen elferdítés. Épp ellenkezőleg, a megtámadott ítélet e pontjából lényegében az tűnik ki, hogy a Törvényszék helyesen értelmezte e kifejezést akként, hogy az a Ryanairen kívüli légitársaságokra utal, viszont megállapította, hogy a fellebbező nem tartozik a Frankfurt-Hahn repülőtér használói közé, következésképpen pedig nem hivatkozhat arra, hogy olyan hátrányos megkülönböztetés történt, amely az e repülőteret használó többi légitársasággal szemben a Ryanair javát szolgálja.

89 Az eddigiekre tekintettel a második fellebbezési jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

***A harmadik, arra alapított jogalapról, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését, az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdését, valamint az indokolási kötelezettséget, amikor megállapította, hogy a fellebbező nem rendelkezik kereshetőségi joggal a vitatott határozattal szemben annyiban, amennyiben e határozat a „12. sz. intézkedésre” vonatkozik***

*A felek érvei*

90 Harmadik jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdését és az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdését, valamint az indokolási kötelezettséget, amikor úgy ítélte meg, hogy a fellebbező nem rendelkezik kereshetőségi joggal a vitatott határozattal szemben, amennyiben az a „12. sz. intézkedésre” vonatkozik.

91 E tekintetben a fellebbező kiemeli, hogy a Bizottság nem folytatott mélyreható hivatalos vizsgálati eljárást, továbbá hogy ezt az intézkedést a belső piaccal összeegyeztethető „beruházási támogatásnak” minősítette.

92 Márpedig a fellebbező a Törvényszék előtti eljárásban kifejezetten előadta, hogy a Bizottság e támogatást nem minősíthette volna a belső piaccal összeegyeztethetőnek anélkül, hogy mélyreható hivatalos vizsgálati eljárást indít. Felidézve azokat a szempontokat, amelyekre e tekintetben támaszkodott, a fellebbező azt sérelmezi, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg e szempontokat, és tévesen alkalmazta a jogot, amikor a „12. sz. intézkedést” minden indokolás nélkül úgy vizsgálta meg, hogy a 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítéletből (C-33/14 P, EU:C:2015:609) eredő ítélkezési gyakorlat „második alternatíváját” vette alapul.

93 A fellebbező felsorol számos, az FFHG finanszírozására vonatkozó ténybeli elemet, és azt állítja, hogy a Bizottság a vitatott határozatban nem vizsgálta meg e finanszírozást, amelyet később a „12. sz. intézkedés” váltott fel. A fellebbező mindenesetre elegendő bizonyítékot szolgáltatott arra vonatkozóan, hogy a megsemmisítés iránti keresete a 2015. szeptember 17-i Mory és társai kontra Bizottság ítéletből (C-33/14 P, EU:C:2015:609) eredő ítélkezési gyakorlat „első alternatívájára” tekintettel elfogadható volt. Mivel a Törvényszék ezen ítéletnek csak a „második alternatíváját” vizsgálta meg, és megállapította, hogy az abban előírt feltételek nem teljesültek, megsértette a fellebbezőnek az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésében biztosított eljárási jogait. E jogalap alátámasztása érdekében a fellebbező másfelől hivatkozik a Bizottság egyik újabb határozatára, amelyet az intézmény időközben fogadott el, továbbá a „12. sz. intézkedés” által finanszírozott működési támogatásokra, egyes beruházási támogatásokra, valamint az FFHG részére nyújtott támogatásoknak a Ryanairre történő átruházására.

94 A Bizottság előadja, hogy a „12. sz. intézkedés” nem képezte tárgyát a Törvényszék előtti eljárásnak. Mindenesetre a Landhoz és a Ryanairhez hasonlóan azt állítja, hogy a harmadik jogalapot mint teljesen megalapozatlant el kell utasítani.

*A Bíróság álláspontja*

95 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjából és 169. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy a fellebbezésnek pontosan meg kell jelölnie a hatályon kívül helyezni kért ítélet indokolásának vitatott pontjait, valamint azokat a jogi érveket, amelyek kifejezetten alátámasztják e kérelmet, a fellebbezés vagy az érintett jogalap elfogadhatatlanságának terhe mellett (2017. január 26-i Mamoli Robinetteria kontra Bizottság ítélet, C-619/13 P, EU:C:2017:50, 42. pont; 2017. június 8-i Dextro Energy kontra Bizottság ítélet, C-296/16 P, nem tették közzé, EU:C:2017:437, 60. pont).

96 Nem felel meg ennek a követelménynek különösen az a fellebbezés vagy fellebbezési jogalap, amely anélkül, hogy egyáltalán érvelést tartalmazna annak konkrét meghatározására vonatkozóan, hogy a hatályon kívül helyezni kért ítélet vagy végzés milyen jogi hibában szenved, csupán arra szorítkozik, hogy megismételje a Törvényszék előtt már előadott jogalapokat és érveket. Az ilyen fellebbezés vagy jogalap ugyanis valójában olyan kérelemnek minősül, amely csak a Törvényszékhez benyújtott kereset újbóli megvizsgálását kívánja elérni, ami a fellebbezés keretében nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (lásd ebben az értelemben: 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2020. január 29-i Silgan Closures és Silgan Holdings kontra Bizottság ítélet, C-418/19 P, nem tették közzé, EU:C:2020:43, 71. pont).

97 E tekintetben, függetlenül attól a kérdéstől, hogy a harmadik jogalappal érintett „12. sz. intézkedés” valóban tárgyát képezte-e a vitatott határozatnak, ezt követően pedig a Törvényszék előtti eljárásnak, amit a Bizottság vitat, meg kell állapítani egyrészt, hogy a fellebbező mindenképp elmulasztotta megjelölni a megtámadott ítélet azon indokait, amelyekre e jogalap hivatkozik, így nem tette lehetővé a Bíróság számára annak vizsgálatát, hogy a Törvényszék elkövette-e a vele szemben felhozott jogi hibákat.

98 Másrészt a fellebbező, miközben inkább a Bizottság előtti eljárással, semmint a megtámadott ítélettel foglalkozik, előad számos olyan ténybeli elemet, amelyek többek között az FFHG finanszírozására vonatkoznak, és amelyekre ráadásul az elsőfokú eljárásban már hivatkozott. Márpedig az ilyen elemek értékelése – mint az kitűnik a jelen ítélet 95. és 96. pontjában felidézett állandó ítélkezési gyakorlatból – nyilvánvalóan nem tartozik a Bíróság hatáskörébe a fellebbezés keretében.

99 Következésképpen a harmadik fellebbezési jogalapot mint elfogadhatatlant el kell utasítani.

100 Az eddigi megfontolások összességére tekintettel a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

## A költségekről

101 Az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.

102 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság és az elsőfokú eljárásban beavatkozó felek kérelmének megfelelően kötelezni kell a jelen fellebbezéssel kapcsolatban felmerülő összes költség viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

**1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**

**2) A Deutsche Lufthansa AG a saját költségein felül viseli az Európai Bizottság, a Land Rheinland-Pfalz és a Ryanair DAC részéről felmerült költségeket.**

Aláírások